

Från: [REDACTED]
Ärende: Remiss av Swedacs föreskrifter om värmekostnadsfördelare
Datum: den 9 juni 2022 11:23:53
Bilagor: [image001.png](#)
[image002.png](#)
[Remissmissiv.pdf](#)
[STAFS 2023_X.pdf](#)
[Konsekvensutredning.pdf](#)

Hej,

Swedac skickar nu på remiss ett förslag till föreskrifter om värmekostnadsfördelare.

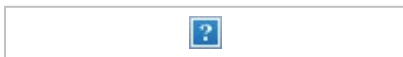
Bifogade finns remissmissiv, förslaget till föreskrifter och konsekvensutredning.

Ni bereds tillfälle att inkomma med svar på remissen **senast den 9 juli 2022**.

Med vänlig hälsning

Annie Fainelli

Jurist

Swedac

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Avdelningen för juridik och handelsfrågor

Tel: +4633170829

swedac.se

Följ oss på

Swedac är personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter i myndighetens e-postkommunikation. Vi behandlar personuppgifter i inkommande och utgående e-post för att uppfylla vår skyldighet att vara tillgänglig för kontakter med enskilda samt för att registrera och arkivera allmänna handlingar. Uppgifterna kan också komma att behandlas för de olika ändamål som meddelandet ger upphov till. För ytterligare information om Swedacs behandling och dina rättigheter som registrerad, vänligen gå till: [Swedacs integritetspolicy](#)

Remiss

Förslag till Swedacs föreskrifter om värmekostnadsfördelare

Bakgrund

Swedac har för närvarande inte några föreskrifter på området för värmekostnadsfördelare. Det förslag som framförs utgör en del av genomförandet av det s.k. energieffektiviseringsdirektivet och de ändringar som gjorts i detta direktiv.¹ Genom de föreslagna föreskrifterna genomförs energieffektiviseringsdirektivet i den del det innebär att krav ska ställas på värmekostnadsfördelare för att dessa ska uppfylla kravet på korrekta värden.

Förslaget

Förslaget innehåller sammanfattningsvis följande:

- krav som riktar sig till ekonomiska aktörer som tillhandahåller värmekostnadsfördelare samt till användare av sådana instrument,
- tillämpningsområde som knyts till skyldigheten att installera värmekostnadsfördelare enligt förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader,
- delar av kraven i standarden SS-EN 834 eller motsvarande krav ska vara uppfyllda avseende värmekostnadsfördelare, med undantag för de krav som avser installation samt tiden efter ibruktagandet,
- vissa krav på kvalitetsnivå (funktion med två-sensorprincip), temperatur- och fuktförhållanden, märkning samt på att den som tar i bruk värmekostnadsfördelaren ska se till att den är lämplig för de driftförhållanden som kan förutses,
- en värmekostnadsfördelare ska ha genomgått provning,
- ett ackrediterat laboratorium ska utföra provning och i fråga om övriga krav ska tillverkaren eller övriga ekonomiska aktörer kunna visa att dessa är uppfyllda,
- det laboratorium som ska utföra provning ska vara oberoende i förhållande till det företag vars värmekostnadsfördelare det ska bedöma och det får inte ha något användarintresse i instrumentet,

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2002/EU av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, Infrastrukturdepartementets promemoria Genomförande av ändringar i energieffektiviseringsdirektivet om värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk samt den efterföljande förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader.

- det laboratorium som utfört provningen ska upprätta viss dokumentation,
- värmekostnadsfördelare ska åtföljas av en försäkran från tillverkaren om att instrumentet uppfyller föreskrivna krav samt bruksanvisning,
- för värmekostnadsfördelare som finns tillgängliga på marknaden ska viss information finnas tillgänglig vid tillsyn, och
- vissa uppgifter som avser instrumentet ska finnas tillgängliga vid tillsyn hos den som tar i bruk en värmekostnadsfördelare.

Den nya författningen bedöms som tidigast kunna träda i kraft den 1 januari 2023.

Förslaget i sin helhet samt konsekvensutredning finns publicerade på Swedacs webbplats:

<https://www.swedac.se/lag-ratt/swedacs-foreskrifter/pagaende-foreskriftsarbete/>

Synpunkter

Ni ges härmed tillfälle att lämna synpunkter på förslaget och konsekvensutredningen.

Synpunkterna ska vara Swedac tillhanda **senast den 9 juli 2022**.

Vänligen ange diarienummer 2022/1152 i svaret. Synpunkterna ska vara skriftliga och skickas till:

registrator@swedac.se

eller

Swedac, Box 878, 501 15 Borås.

De synpunkter som inkommer kan komma att publiceras på Swedacs webbplats.

Remissinstanserna listas i bilagan nedan. Även aktörer som inte finns med i listan är välkomna att inkomma med synpunkter. Om det skulle uppmärksammas att det finns ett intresse för någon ytterligare att inkomma med synpunkter går det bra att hänvisa till materialet på Swedacs webbplats (se adressen ovan).

Kontaktpersoner

Vid frågor med anledning av remissen går det bra att kontakta:

Annie Fainelli, jurist
annie.fainelli@swedac.se
033-17 08 29

Thomas Franzén, utredare
thomas.franzen@swedac.se
033-17 08 51

Renée Hansson, utredare
renee.hansson@swedac.se
033-17 08 32

Med vänlig hälsning,

Annie Fainelli

Bilaga
Sändlista

BILAGA

Sändlista

B-Meters Nordic AB
Bostadsrätterna
Botrygg AB
Boverket
Brunata AB
Diehl Metering AB
Energiföretagen Sverige
Fastighetsägarna Sverige
HSB Riksförbund
Hyresgästföreningen
IMD Sverige AB
Ista Sverige AB
Kommerskollegium
Konsumentverket
Regelrådet
Riksbyggen
RISE Research Institutes of Sweden AB
SBC Sveriges Bostadsrättscentrum AB
Svensk Förening för Förbrukningsmätning av Energi
Sveriges Allmännyttan
Sveriges Konsumenter
Tribo Fastigheter AB
Wallenstam AB

Konsekvensutredning angående förslag till föreskrifter om värmekostnadsfördelare

1. Inledning och sammanfattning av förslaget

Enligt förordningen (2021:1252) med instruktion för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) ansvarar Swedac för bl.a. reglerad mätteknik. I detta ansvar ingår att upprätthålla ett behovsanpassat regelverk för reglerad mätteknik och att utöva tillsyn och marknadskontroll över produkter inom ansvarsområdet.

Swedac har för närvarande inte några föreskrifter på området för värmekostnadsfördelare. Det förslag till föreskrifter som nu framförs utgör en del av genomförandet av det s.k. energieffektiviseringsdirektivet och de ändringar som gjorts i detta direktiv.¹ Förslaget har även tagits fram med beaktande av Infrastrukturdepartementets promemoria Genomförande av ändringar i energieffektiviseringsdirektivet om värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk (nedan kallad Infrastrukturdepartementets promemoria) samt den efterföljande förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader. Genom de föreslagna föreskrifterna genomförs energieffektiviseringsdirektivet i den del det innebär att krav ska ställas på värmekostnadsfördelare för att dessa ska uppfylla kravet på korrekta värden.

Det kan inledningsvis nämnas att en värmekostnadsfördelare är ett instrument som registrerar den relativa värmeenergin från radiatorer i förhållande till övriga radiatorer i en fastighet. En värmekostnadsfördelare är alltså inte ett mätinstrument som mäter energi. Instrument av den typ som omfattas av förslaget består av två sensorer som placeras på radiatorer. Sensorerna registrerar skillnaden mellan rums- och radiatortemperatur med avseende på tid och radiatorns egenskaper. Värdet från sensorernas registrering utgör grunden för fördelningen av värmeenergikostnader.

Av 4 § förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätdon följer att Swedac har bemyndigande att meddela föreskrifter om krav på och kontroll av värmekostnadsfördelare.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2002/EU av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet.

Under arbetet med föreskrifterna har Swedac efterfrågat synpunkter från Boverket, branschorganisationen Energiföretagen Sverige AB, HSB, Sveriges Allmännyttan, en branschorganisation för tillverkare av värmekostnadsfördelare och en återförsäljare av värmekostnadsfördelare.

Den nya författningen bedöms som tidigast kunna träda i kraft den 1 januari 2023.

Förslaget innehåller sammanfattningsvis följande:

- krav som riktar sig till ekonomiska aktörer som tillhandahåller värmekostnadsfördelare samt till användare av sådana instrument (avsnitt 2.1),
- tillämpningsområde som knyts till skyldigheten att installera värmekostnadsfördelare enligt förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader (avsnitt 2.2),
- delar av kraven i standarden SS-EN 834 eller motsvarande krav ska vara uppfyllda avseende värmekostnadsfördelare, med undantag för de krav som avser installation samt tiden efter ibruktagandet (avsnitt 2.1 och 2.4),
- vissa krav på kvalitetsnivå (funktion med två-sensorprincip), temperatur- och fuktförhållanden, märkning samt på att den som tar i bruk värmekostnadsfördelaren ska se till att den är lämplig för de driftförhållanden som kan förutses (avsnitt 2.4 och 2.5),
- en värmekostnadsfördelare ska ha genomgått provning (avsnitt 2.4),
- ett ackrediterat laboratorium ska utföra provning och i fråga om övriga krav ska tillverkaren eller övriga ekonomiska aktörer kunna visa att dessa är uppfyllda (avsnitt 2.4),
- det laboratorium som ska utföra provning ska vara oberoende i förhållande till det företag vars värmekostnadsfördelare det ska bedöma och det får inte ha något användarintresse i instrumentet (avsnitt 2.4),
- det laboratorium som utfört provningen ska upprätta viss dokumentation (avsnitt 2.4),
- värmekostnadsfördelare ska åtföljas av en försäkran från tillverkaren om att instrumentet uppfyller föreskrivna krav samt bruksanvisning (avsnitt 2.4),
- för värmekostnadsfördelare som finns tillgängliga på marknaden ska viss information finnas tillgänglig vid tillsyn (avsnitt 2.4), och
- vissa uppgifter som avser instrumentet ska finnas tillgängliga vid tillsyn hos den som tar i bruk en värmekostnadsfördelare (avsnitt 2.5).

2. Beskrivning av problemet och vad som ska uppnås

2.1 Allmänt om utgångspunkterna för utformningen av föreskrifterna

Med anledning av energieffektiviseringsdirektivet och de ändringar som gjorts i detta direktiv behöver Swedac föreskriva om krav på värmekostnadsfördelare som innebär att dessa uppfyller kravet på korrekta värden.² Krav på att värmekostnadsfördelare ska installeras i vissa fall för användning i lägenheter följer av artikel 9b i ändringsdirektivet. Av artikel 10a framgår bl.a. att om värmekostnadsfördelare installerats ska fakturerings- och användningsinformation till slutanvändare vara tillförlitlig, korrekt och baserad på avläsningar av värmekostnadsfördelare. Detta förutsätter att det ställs krav på att dessa instrument visar korrekta värden. Ett vedertaget sätt att uppnå det för mätinstrument är att ställa krav avseende den tekniska prestandan på mätaren i kombination med ett förfarande för bedömning av överensstämmelse. Det är lämpligt att föreskrifterna för värmekostnadsfördelare utformas utifrån samma princip.

Det ska framhållas att Swedac inte har någon möjlighet att föreskriva om krav på installationen av värmekostnadsfördelare då detta inte ingår i Swedacs bemyndigande. Behovet av reglering som omfattar installationen är en fråga som Swedac har lyft till regeringskansliet eftersom den är avgörande för att erhålla tillförlitliga värden. Regeringskansliet har dock inte i nuläget planerat för att utöka bemyndigandet till att omfatta installation.

Swedac har flera regelverk med tekniska krav för mätinstrument som har införts som ett led i genomförandet av det s.k. mätinstrumentdirektivet.³ Exempel på dessa är föreskrifter om värmeenergimätare, vattenmätare och mätare för aktiv elenergi. Gemensamt för dessa föreskrifter är att de innehåller krav på ekonomiska aktörer⁴ som tillhandahåller eller släpper ut mätare på marknaden samt för användare av sådana mätare. De krav som ska ställas på värmekostnadsfördelare bör så långt det är möjligt likna dem som gäller för mätinstrument på ovan nämnda områden. Det föreslås mot denna bakgrund bl.a. att kraven avseende värmekostnadsfördelare ska rikta sig till ekonomiska aktörer som tillhandahåller värmekostnadsfördelare samt till användare av sådana instrument.

² Se s. 27 Infrastrukturdepartementets promemoria *Genomförande av ändringar i energieffektiviseringsdirektivet om värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk*.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/32/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av mätinstrument (omarbetning).

⁴ Tillverkare, tillverkares representanter, importörer och distributörer.

När det gäller kravspecifikationer bedöms det vara lämpligt att de krav som följer av delar av standarden SS-EN 834 (Heat cost allocators for the determination of the consumption of room heating radiators – Appliances with electrical energy supply) eller motsvarande krav ska uppfyllas avseende värmekostnadsfördelare. I fråga om valet av standard ska nämnas att ISO (Internationella standardiseringsorganisationen) inte publicerat några standarder för värmekostnadsfördelare. Standarden EN 834 har arbetats fram av CEN (Europeiska standardiseringskommittén) och är såvitt Swedac känner till en av två internationella standarder som finns att tillgå på området. Den andra standarden är SS-EN 835 (Värmefördelningsmätare för radiatorer – Mätare enligt avdunstningsprincipen – Krav och provning). Denna standard omfattar dock inte fjärravläsbara instrument.⁵ Enligt ändringsdirektivet och ett förslag till föreskrifter från Boverket kommer krav på att instrumenten ska vara fjärravläsbara att gälla från den 1 januari 2027.⁶ Av denna anledning bör de föreslagna föreskrifterna inte hänvisa till EN 835 utöver EN 834.

Det föreslås att ett ackrediterat laboratorium ska utföra provning av värmekostnadsfördelare. När det gäller uppfyllnad av övriga krav avseende värmekostnadsfördelare föreslås det inte finnas krav på att en ackrediterad aktör ska intyga att kraven är uppfyllda, utan det får istället ankomma på tillverkaren eller övriga ekonomiska aktörer att kunna visa att kraven är uppfyllda.

2.2 Tillämpningsområde, 1 och 2 §§

Som ett led i genomförandet av energieffektiviseringsdirektivet och de ändringar som gjorts i detta direktiv har beslut fattats om att införa en ny förordning (2022:336) om energimätning i byggnader. Denna trädde i kraft den 1 juni 2022. I förordningen regleras under vilka förutsättningar det finns krav på att installera värmekostnadsfördelare. Tillämpningsområdet för Swedacs föreskrifter för värmekostnadsfördelare föreslås anges på ett sådant sätt att det kopplas till skyldigheten att installera värmekostnadsfördelare enligt förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader (1 §).

I fråga om bestämmelser som avser tillämpningsområde behöver föreskrifterna även innehålla en s.k. klausul om ömsesidigt erkännande för att uppfylla de krav som ställs från EU om att myndigheter i sina föreskrifter ska upplysa om principen om ömsesidigt erkännande (2 §).

⁵ Se avsnitt 6.3 i kommissionens rekommendation (EU) 2019/1660 av den 25 september 2019 om genomförandet av de nya bestämmelserna om mätning och fakturering i direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet.

⁶ Se artikel 9c i ändringsdirektivet samt Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om energimätning i byggnader.

2.3 Definitioner, 3 §

Den föreslagna definitionen för *värmekostnadsfördelare* motsvarar i allt väsentligt den definition som anges i SS-EN 834, men har därutöver utvecklats något. Det kan nämnas att begreppet lägenhet i definitionen tar sikte på såväl bostadslägenheter som lokaler.⁷

2.4 Krav på värmekostnadsfördelare, 4-10 §§

De krav som föreslås innebär att den som tillhandahåller en värmekostnadsfördelare för ibruktagande om det finns en sådan skyldighet som anges i 1 § ska se till att de krav avseende instrumentet som det hänvisas till i bestämmelsen är uppfyllda (4 §). Genom den hänvisning som finns till standarden SS-EN 834 följer att kraven, förutom tekniska krav på instrumentet, omfattar t.ex. krav på märkning, försegling och tillhandahållande av viss dokumentation. De krav som ställs genom föreskrifterna omfattar dock inte sådana krav som avser installation samt tiden efter ibruktagandet. Istället för kraven i standarden godtas att "motsvarande krav" uppfylls. Om en värmekostnadsfördelare uppfyller exempelvis kraven i en nationell standard är detta tillräckligt, under förutsättning att kraven kan bedömas vara likvärdiga med dem som följer av SS-EN 834.

I fråga om vilken kvalitetsnivå som ska gälla föreslås att värmekostnadsfördelare ska fungera med två-sensorprincip, dvs. med registrering av både radiatorns temperatur och omgivningstemperaturen (5 §). Alternativet hade varit att de får fungera med en-sensorprincip, vilket innebär registrering endast av radiatorns temperatur. Två-sensorprincip ger dock ett mer tillförlitligt resultat när det gäller att bestämma den relativa energin och det bedöms därför vara lämpligt att ställa kravet att instrumentet ska fungera enligt denna princip. Vidare föreslås att en värmekostnadsfördelare ska klara de temperatur- och fuktförhållanden i vilka den avses användas. När det gäller krav på märkning av värmekostnadsfördelare följer vissa krav redan av avsnitt 12 i SS-EN 834. I de bestämmelser som avser mätinstrument finns därutöver krav på märkning med tillverkarens namn, registrerade firma eller registrerade varumärke.⁸ Det bedöms finnas ett behov av att även dessa uppgifter finns på instrumentet och det föreslås därför att även dessa uppgifter ska ingå i märkningen.

⁷ Jfr 12 kap. 1 § tredje stycket jordabalken (1970:994), lagen (2022:333) om energimätning i byggnader samt s. 26 i prop. 2021/22:124.

⁸ Se avsnitt 9.1 i bilaga 1 till STAFS 2016:1.

När det gäller krav på bedömning av överensstämmelse måste värmekostnadsfördelaren ha genomgått provning enligt avsnitt 11 i SS-EN 834 eller enligt ett förfarande som uppfyller motsvarande krav (6 §).

Det föreslås att provningen ska utföras av ett laboratorium som har ackrediterats för uppgiften enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 (7 §). Det ska härvid nämnas att det följer av avsnitt 10 i SS-EN 834 att provningen ska utföras av ett sådant laboratorium eller av ett provningslaboratorium som godkänts enligt nationell reglering. Ackreditering är ett etablerat sätt att säkerställa att organ för bedömning av överensstämmelse uppfyller erforderliga krav på kompetens och opartiskhet. Krav på ackreditering bedöms lämpligt för att säkerställa kvaliteten i provningen och att kraven i denna del uppfylls. Den provning som utförs bedöms nämligen vara av särskild betydelse för att resultatet från värmekostnadsfördelaren ska vara tillförlitligt. Utöver kravet på ackreditering föreslås att laboratoriet ska vara oberoende i förhållande till det företag vars värmekostnadsfördelare det ska bedöma samt att laboratoriet inte får ha något användarintresse i instrumentet.⁹ Kravet på oberoende innebär att laboratoriet ska vara en tredje part i förhållande till företaget. Ett användarintresse skulle t.ex. kunna finnas om ett laboratorium, som finns inom samma organisation som en användare av värmekostnadsfördelare, bedömer instrument åt en tillverkare när instrumenten senare kommer att hamna hos användaren.

Vidare föreslås en bestämmelse om att det laboratorium som utfört provningen ska upprätta den dokumentation som anges i avsnitt 10 i SS-EN 834 (8 §). Denna dokumentation omfattar provningsrapport och provningsprotokoll.

I fråga om tillverkade värmekostnadsfördelare föreslås ett krav på att dessa ska åtföljas av en försäkran från tillverkaren om att de uppfyller kraven i föreskrifterna samt bruksanvisning (9 §). Försäkran utgör en garanti för att just det aktuella exemplet uppfyller kraven. Avseende mätinstrument finns ett motsvarande krav på dokumentation i form av en s.k. EU-försäkran om överensstämmelse.¹⁰ Kravet på bruksanvisning behövs eftersom det är nödvändigt inför användningen att det finns anvisningar att tillgå för hur värmekostnadsfördelaren ska användas och anpassas till en radiator. Detta är av avgörande betydelse för att instrumentet ska kunna fungera med den av tillverkaren avsedda prestandan.

⁹ Jfr definitionen för "third-party conformity assessment activity" i avsnitt 4.5 i standarden SS-EN ISO/IEC 17000:2020.

¹⁰ Se t.ex. 5 § STAFS 2016:5 och avsnitt 6 i bilaga F till STAFS 2016:1.

Det föreslås även en bestämmelse om att det för värmekostnadsfördelare som finns tillgängliga på marknaden ska finnas viss information tillgänglig vid tillsyn (10 §). Den angivna informationen behövs som stöd för att visa att värmekostnadsfördelare uppfyller kraven i föreskrifterna.

2.5 Ibruktage och användning av värmekostnadsfördelare, 11 och 12 §§

I fråga om skyldigheterna vid användning föreslås att den som tar i bruk en värmekostnadsfördelare när det finns en skyldighet att installera värmekostnadsfördelare enligt förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader, ska använda en värmekostnadsfördelare som uppfyller de krav som omfattas av 4 §. Vidare föreslås krav på att den som i ett sådant fall tar i bruk en värmekostnadsfördelare ska se till att instrumentet är lämpligt för de driftförhållanden som kan förutses, vilket är av vikt för att instrumentet ska kunna fungera med den av tillverkaren avsedda prestandan (11 §). Detta gäller t.ex. att instrumentet är avsett för den aktuella radiatorns egenskaper och utformning.

Det föreslås att vissa uppgifter som avser instrumentet ska finnas tillgängliga vid tillsyn (12§). Den aktuella bestämmelsen omfattar fabrikat, typbeteckning, serienummer eller annan uppgift som identifierar värmekostnadsfördelaren samt tillverkningsår. Att dessa uppgifter kan kontrolleras vid tillsyn är en förutsättning för att Swedac ska kunna bedöma huruvida den värmekostnadsfördelare som används uppfyller kraven i föreskrifterna. Kravet på att uppgifterna ska finnas tillgängliga underlättar också vid tillsynen på så sätt att det då inte finns ett behov av att åka till den plats där varje enskilt instrument är installerat för att kontrollera dess överensstämmelse med kraven.

2.6 Dispens, 13 §

Förslaget omfattar även en bestämmelse om dispens. Enligt bestämmelsen kan Swedac, i enskilda fall och om det finns särskilda skäl, medge undantag från tillämpningen av föreskrifterna (13 §). En myndighet får inte i ett enskilt fall besluta om undantag från det som den själv har meddelat föreskrifter om, såvida inte myndigheten har gett sig en sådan rätt genom en särskild regel i sina föreskrifter.¹¹ Det bedöms lämpligt att det finns en möjlighet för Swedac att meddela undantag från föreskrifterna och bestämmelsen bör därför införas.

¹¹ Se rättsdatabasen Juno, kommentar till 12 kap. 8 § regeringsformen (1974:152).

3. Beskrivning av vilka alternativa lösningar som finns för det som ska uppnås och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

De bestämmelser som nu framförs omfattar främst de tekniska krav som värmekostnadsfördelare ska uppfylla för att tillgodose kravet på korrekta värden. En alternativ lösning för att uppnå kravet på korrekta värden skulle kunna vara att komplettera de föreslagna föreskrifterna med krav på regelbunden kontroll av instrument i drift för att säkerställa att instrumenten inte bara när de tas i bruk, utan också över tid, fungerar med ursprunglig prestanda. Regleringen inom området för värmekostnadsfördelare är dock helt ny och det bedöms lämpligt att avvakta en tid så att behovet närmare kan utvärderas innan föreskrifter om kontroll eventuellt införs.

Det bedöms inte heller i övrigt finnas några lämpliga alternativa förslag till den reglering som föreslås.

Sveriges medlemskap i EU innebär en skyldighet att införliva EU-direktiv i svensk rätt. Det är därför nödvändigt att kravet enligt direktivet införs genom föreskrifter. Den föreslagna regleringen bedöms inte gå utöver de krav som följer av energieffektiviseringsdirektivet.

Om regleringen inte skulle komma till stånd skulle ytterligare en följd kunna vara att sådana instrument används som riskerar att fungera med en sämre prestanda och att instrumenten därmed genererar felaktiga uppgifter om energi-användningen som sedan ligger till grund för t.ex. debitering.

Några särskilda effekter i övrigt bedöms inte uppstå om regleringen inte skulle komma till stånd. De problem som eventuellt finns idag skulle kvarstå och vara av samma omfattning som nu.

4. Vilka som berörs av regleringen

De som omfattas av den föreslagna regleringen är ekonomiska aktörer som tillhandahåller värmekostnadsfördelare samt de som tar i bruk sådana instrument, dvs. ägare till flerbostadshus. Indirekt berörs även lägenhetsinnehavare samt sådana ackrediterade laboratorier som ska utföra provning.

Det är svårt att uppskatta hur många ägare till flerbostadshus som kan komma att beröras av föreskrifterna. Hur många som kommer att beröras styrs av hur bestämmelserna i förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader kommer att tillämpas. Det finns inte några säkra uppgifter att tillgå om hur många

som har värmekostnadsfördelare installerade idag.¹² Det ska dock framhållas att det i en rapport från Boverket från 2015 konstateras att användning av värmekostnadsfördelare vid den tidpunkten var ovanlig i allmännyttan.¹³ Att värmekostnadsfördelare används, och även framöver bedöms användas, i mycket liten omfattning har även framkommit vid samråd som Swedac haft med olika aktörer.

De ekonomiska aktörerna utgörs i Sverige av ett fåtal återförsäljare. Det finns inte några tillverkare av värmekostnadsfördelare i Sverige men ett fåtal större tillverkare finns inom EU.

Även Swedac berörs av de föreslagna föreskrifterna på så sätt att myndigheten utövar tillsyn över att föreskrifterna följs. Eftersom Swedac inte tidigare har reglerat värmekostnadsfördelare blir detta ett nytt tillsynsområde för myndigheten.

Swedacs beslut i tillsynsärenden kommer att kunna bli ärenden i förvaltningsdomstolarna p.g.a. av överklagande eller ansökan om utdömande av vite, vilket medför att även dessa kan påverkas av föreskrifterna.

5. De bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Bemyndigandet att meddela föreskrifter om krav på och kontroll av värmekostnadsfördelare följer av 4 § förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätdon. De särskilda föreskrifter om ackreditering som behövs för provning får meddelas med stöd av 3 § andra stycket förordningen (2011:811) om ackreditering och teknisk kontroll.

6. Vilka kostnads- och andra konsekvenser regleringen medför

Enligt vad Swedac erfar tillhandahåller de ekonomiska aktörerna värmekostnadsfördelare enligt kraven i föreskrifterna redan idag. Det har visserligen inte klarlagts om kravet på försäkran från tillverkaren i 9 § uppfylls idag. Den kostnad som eventuellt uppstår för tillverkaren till följd av detta krav bedöms dock vara försumbar, eftersom tillverkare redan upprättar försäkran om överensstämmelse med referens till andra regelverk för värmekostnadsfördelare och försäkran då endast behöver kompletteras med en hänvisning även till de föreslagna reglerna. Även den provning som utförs av laboratorier utförs redan idag av ackrediterade aktörer och bedöms inte heller innebära någon påverkan för laboratoriernas

¹² Jfr s. 24 ff. i Boverkets rapport 2015:34 – Individuell mätning och debitering i befintlig bebyggelse.

¹³ Se s. 24 ff. i Boverkets rapport 2015:34 – Individuell mätning och debitering i befintlig bebyggelse.

verksamhet. Såvitt känt för Swedac får inte heller den föreslagna bestämmelsen om oberoende för laboratorier några konsekvenser för den verksamhet som utförs idag.

De föreslagna föreskrifterna innebär ett krav på att just en sådan värmekostnadsfördelare som uppfyller kraven i föreskrifterna, eller i förekommande fall motsvarande krav, ska tas i bruk. Kravet på att ägare till flerbostadshus i vissa fall ska installera värmekostnadsfördelare följer redan av 7 § förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader. Föreskrifterna omfattar sådant ibruktagande som sker efter det att föreskrifterna trätt i kraft. Det ställs alltså inte några krav på att befintliga instrument måste bytas till instrument som uppfyller kraven i föreskrifterna. Enligt vad Swedac erfar uppfyller de allra flesta värmekostnadsfördelare som tas i bruk idag kraven i SS-EN 834 och de övriga krav som föreslås. Kravet på att just en sådan värmekostnadsfördelare som uppfyller kraven i föreskrifterna ska tas i bruk bedöms inte få några särskilda ekonomiska konsekvenser. Detta eftersom det krav på fjärravläsning som Boverket föreslagit ska träda i kraft den 1 juli 2022 innebär att en konstruktion som bygger på avdunstningsprincip sannolikt kommer att vara utesluten. Vidare är de uppgifter, som ska finnas tillgängliga vid tillsyn, sådan information som ägare till flerbostadshus sannolikt redan får tillgång till idag, eftersom informationen behövs för att kunna genomföra registreringar med instrumenten. Mot denna bakgrund bedöms det inte uppstå några konsekvenser för ägare av flerbostadshus.

Lägenhetsinnehavare påverkas på så sätt att syftet med kraven är att de ska fungera med god prestanda. Föreskrifterna innebär bättre förutsättningar för att uppgifterna om energianvändning samt den debitering som görs på grundval av dessa uppgifter blir riktiga.

Det nya tillsynsansvaret som Swedac får kommer att innebära ett utökat arbete med den tillsyn som myndigheten utövar. Detta innebär även att Swedac kommer att behöva ta fram föreskrifter om avgifter med stöd av 8 § förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätton, som täcker kostnaden för tillsynen. I den mån tillsynsbeslut hanteras hos förvaltningsdomstolarna leder detta även till ett ökat antal mål och kostnader för dem. Mot bakgrund av att överklaganden är mycket ovanliga för tillsynsbeslut inom reglerad mätteknik samt att högst ett fåtal ansökningar om utdömande av vite kan förväntas per år, bedöms dessa kostnader dock som små.

Swedac kommer även att behöva gå ut med särskild information om de nya reglerna.

7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

De föreslagna bestämmelserna är en följd av att energieffektiviseringsdirektivet måste genomföras i svensk reglering. Regelverket bedöms överensstämma med Sveriges skyldigheter med anledning av medlemskapet i EU. Bestämmelserna innebär inte någon begränsning för den fria rörligheten inom EU och bedöms även i övrigt vara förenliga med EU-rättsliga principer.

8. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

I prop. 2021/22:124 anges att de lagändringar som föreslås där med anledning av energieffektiviseringsdirektivet bör träda i kraft så snart som möjligt. Den nya förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader trädde i kraft den 1 juni 2022. Anledningen till behovet av skyndsamhet är att medlemsstaterna skulle ha satt i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 25 juni 2020. Mot denna bakgrund bör även Swedacs nya föreskrifter träda i kraft så snart som möjligt. Föreskrifterna behöver anmälas enligt förordningen (1994:2029) om tekniska regler och med hänsyn till den tid som krävs för anmälan bedöms den nya regleringen som tidigast kunna träda i kraft den 1 januari 2023.

Föreskrifterna och information om ikraftträdandet kommer att finnas på Swedacs webbplats. Det bedöms därutöver finnas behov av ytterligare informationsinsatser till ekonomiska aktörer samt organisationer för ägare till flerbostadshus, t.ex. i form av riktade nyhetsbrev.

9. Om effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt

Mot bakgrund av redogörelsen av konsekvenser under avsnitt 6 ovan bedöms inte den föreslagna regleringen få några effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

När det särskilt gäller frågan om hänsyn till små företag vid reglernas utformning ska framhållas att förslaget inte bedöms få några särskilda konsekvenser för företag. För övrigt innebär det förhållandet att de föreslagna föreskrifterna utgör

ett genomförande av ett direktiv att det inte skulle vara möjligt att anpassa förslaget på något särskilt sätt till små företag.

10. Om effekter för kommuner eller regioner

Förslaget bedöms inte få några sådana effekter för kommuner eller regioner som avses i 8 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

11. Inhämtande av yttrande från Regelrådet och regeringens medgivande

Yttrande från Regelrådet inhämtas i samband med att förslaget skickas på remiss. Förslaget bedöms inte kunna få sådana effekter att regeringens medgivande krävs enligt 2 § förordningen (2014:570) om regeringens medgivande till beslut om vissa föreskrifter.

12. Kontaktpersoner

Annie Fainelli, jurist
annie.fainelli@swedac.se
033-17 08 29

Thomas Franzén, utredare
thomas.franzen@swedac.se
033-17 08 51

Renée Hansson, utredare
renee.hansson@swedac.se
033-17 08 32

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontrollsförfattningssamling

ISSN 1400-4682

Utgivare: Anette Arveståhl

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontrollsföreskrifter om värmekostnadsfördelare

STAFS 2023:X

Publicerad

den xx xx 20xx

Beslutade den xx xx 20xx

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskriver¹ följande med stöd av 4 § förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätton och 3 § förordningen (2011:811) om ackreditering och teknisk kontroll.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller krav på värmekostnadsfördelare som tillhandahålls för ibruktagande om det finns en skyldighet att installera sådana instrument enligt förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader. Föreskrifterna innehåller också krav på ibruktagande och användning av värmekostnadsfördelare om det finns en skyldighet att installera sådana instrument enligt den förordningen.

2 § Tillämpningen av dessa bestämmelser omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 av den 19 mars 2019 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008.

Definitioner

3 § I dessa föreskrifter avses med

värmekostnadsfördelare: instrument som registrerar den relativa värmeenergin från radiatorer i lägenheter där registreringen utgör grunden för fördelningen av värmekostnader.

Krav på värmekostnadsfördelare

4 § Den som tillhandahåller en värmekostnadsfördelare för ibruktagande om det finns en sådan skyldighet som anges i 1 § ska se till att följande krav avseende värmekostnadsfördelaren är uppfyllda:

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944. Se även Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

1. kraven i SS-EN 834:2013 och SS-EN 834:2013/AC:2015 eller motsvarande krav, med undantag för de krav som avser installation samt tiden efter ibruktagandet, och
2. kraven i 5–10 §§.

5 § En värmekostnadsfördelare ska

1. fungera med två-sensorprincip,
2. klara de temperatur- och fuktförhållanden i vilka den avses användas,
3. förutom sådana påskrifter som anges i avsnitt 12 i SS-EN 834:2013, vara försedd med tillverkarens namn, registrerade firma eller registrerade varumärke.

6 § En värmekostnadsfördelare ska ha genomgått provning enligt avsnitt 11 i SS-EN 834:2013 eller enligt ett förfarande som uppfyller motsvarande krav.

7 § Provning ska utföras av ett laboratorium som har ackrediterats för uppgiften enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

Det laboratorium som ska utföra provning ska vara oberoende i förhållande till det företag vars värmekostnadsfördelare det ska bedöma och får inte ha något användarintresse i instrumentet.

8 § Det laboratorium som utfört provningen ska upprätta den dokumentation som anges i avsnitt 10 i SS-EN 834:2013.

9 § Värmekostnadsfördelare ska åtföljas av en försäkran från tillverkaren om att de uppfyller föreskrivna krav samt bruksanvisning.

10 § För värmekostnadsfördelare som finns tillgängliga på marknaden ska följande information finnas tillgänglig vid tillsyn:

1. tillverkarens namn,
2. typbeteckning,
3. serienummer eller annan uppgift som identifierar instrumentet,
4. en allmän beskrivning av värmekostnadsfördelarens konstruktion och funktion samt konstruktions- och tillverkningsritningar,
5. dokumentation från provning som visar att värmekostnadsfördelare av en viss typ uppfyller kraven i dessa föreskrifter, och
6. uppgift om var förseglingar har anbringats.

Ibruktagande och användning av värmekostnadsfördelare

11 § Den som tar i bruk en värmekostnadsfördelare när det finns en skyldighet att installera värmekostnadsfördelare enligt förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader ska

1. använda en värmekostnadsfördelare som uppfyller de krav avseende instrumentet som anges i 4 §, och
2. se till att instrumentet är lämpligt för de driftförhållanden som kan förutses.

12 § När en värmekostnadsfördelare är i drift samt tre år därefter ska följande uppgifter som avser instrumentet finnas tillgängliga vid tillsyn:

1. fabrikat,
2. typbeteckning,

3. serienummer eller annan uppgift som identifierar instrumentet, och
4. tillverkningsår.

Övrigt

13 § Swedac kan, i enskilda fall och om det finns särskilda skäl, medge undantag från tillämpningen av dessa föreskrifter.

Denna författning träder i kraft den 1 januari 2023.

På Swedacs vägnar

ULF HAMMARSTRÖM

Mikael Schmidt

Remiss